

บทที่ 5

สรุปและเสนอแนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบเหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาในต่างประเทศ ในบางประเทศเช่นสหรัฐอเมริกา อังกฤษและฝรั่งเศส แบ่งความแตกต่างตามลักษณะความร้ายแรงของการกระทำผิด และเป็นการบัญญัติความรับผิดที่ร้ายแรงมากกว่าความผิดหลักแล้วจึงแยกความผิดที่เหลือออกมาเป็นความผิดอีกชนิดหนึ่ง ไม่ได้พิจารณาจากองค์ประกอบภายในของความผิดเหมือนกฎหมายไทยหรือกฎหมายในบางประเทศเช่นฟิลิปปินส์และตุรกี ที่บัญญัติความผิดพื้นฐานก่อนแล้วจึงบัญญัติความผิดที่เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น การกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาในกฎหมายของประเทศหนึ่งอาจไม่ถือเป็นเหตุจรรยาของอีกประเทศหนึ่ง และมีบางกรณีที่กฎหมายในหลายประเทศบัญญัติเป็นความผิดเหมือนกัน แต่ในบางประเทศเช่นเยอรมัน ไม่มีการกำหนดเหตุจรรยาไว้เป็นการเฉพาะ

และจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ สามารถสรุปความเหมาะสมในการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาเป็น 2 ประเด็น คือ

(1) เหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกระทำความผิด

เหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกระทำความผิด ในกฎหมายไทยกำหนดไว้ในมาตรา 289(1)-(3) คือบุพการี เจ้าพนักงาน และผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน

การฆ่าบุพการี

การฆ่าบุพการี คือการที่ผู้สืบสันดานทำให้บุพการีถึงแก่ความตาย โดยบุพการีหมายถึงบุพการีตามความเป็นจริง คือผู้สืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไป อันได้แก่บิดา มารดา ปู่ ย่า ตายาย ทวด ตลอดสายขึ้นไป ตามมาตรา 289(1) นี้ ถือตามความสัมพันธ์ทางสายโลหิตเป็นหลัก ดังนั้น จึงไม่รวมถึงผู้รับบุตรบุญธรรม

แม้ในต่างประเทศมีการกำหนดให้การฆ่าผู้รับบุตรบุญธรรม บิดามารดาเลี้ยง แม้ไม่ได้จดทะเบียนรับเป็นบุตรถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้อง

รับโทษหนักขึ้น แต่กรณีดังกล่าวไม่มีความจำเป็นต่อกฎหมายไทย ทั้งนี้เพราะแนวคิดในการลงโทษหนักขึ้นของกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศนั้นแตกต่างกัน การรับบุตรบุญธรรมในต่างประเทศ กฎหมายต้องการให้เป็นเสมือนบุตรแท้ ๆ ดังนั้นแนวคิดในการกำหนดโทษจึงเหมือนกัน แต่ตามกฎหมายไทยเป็นการกำหนดตามหลักสายโลหิต ถือว่าบุพการีเป็นผู้ให้กำเนิดและให้ชีวิต ดังนั้น หากกำหนดให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษหนักขึ้น ก็คงจะขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ยึดถือตามหลักสายโลหิตเป็นสำคัญ และอย่างไรแล้ว ตามกฎหมายอาญาของไทยศาลสามารถให้ดุลยพินิจในการลงโทษได้

การฆ่าเจ้าพนักงานและการฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน

การรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม จะต้องมีตัวแทนผู้ใช้อำนาจรัฐ ควบคุมให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย หากมีการกระทำผิดหรือละเมิดกฎหมาย บุคคลดังกล่าวย่อมมีอำนาจในการจับกุม และนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งเห็นได้ว่าบุคคลเหล่านั้น ต้องเสี่ยงต่อการประทุษร้าย กฎหมายจึงควรให้ความคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใช้อำนาจแทนรัฐ

การบัญญัติให้การฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่ได้กระทำตามหน้าที่เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้นนั้น เป็นการคุ้มครองทั้งตัวเจ้าพนักงานและการใช้อำนาจของเขา บทบัญญัติในปัจจุบัน แม้จะไม่ได้มีการบัญญัติชัดเจนว่าหมายถึงเจ้าพนักงานใดบ้างเหมือนกฎหมายต่างประเทศ เพราะกฎหมายเปิดกว้างและให้ความคุ้มครองแก่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่โดยชอบทุกคน ในทางกลับกันก็เป็นการควบคุมเจ้าพนักงานให้กระทำการโดยชอบ การบัญญัติความผิดดังกล่าว ครอบคลุมทั้งกรณีเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ เพื่อให้เจ้าพนักงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมทั้งครอบคลุมถึงการฆ่าเพราะเหตุที่ได้กระทำการตามหน้าที่ ซึ่งถือเป็นการเอากิจการของรัฐมาเป็นข้ออาฆาต ดังนั้น จึงสมควรแล้วที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น

ส่วนการฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานนั้น ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา เศรษฐกิจกำลังขยายตัว มีการกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น แต่อัตราของเจ้าหน้าที่รัฐในการป้องกันควบคุม และดูแลสังคมอาจมีไม่เพียงพอ เมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้น เจ้าพนักงานอาจไม่สามารถเข้าระงับเหตุได้ทัน หรืออาจไม่สามารถเข้าระงับเหตุหรือจับกุมผู้กระทำความผิดได้โดยลำพัง จึงจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่อยู่ใกล้เคียง ดังนั้น เพื่อเป็นหลักประกันเบื้องต้น กฎหมายจึงควรให้ความคุ้มครองพลเมืองดีเหล่านั้น ไม่ว่าจะผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานนี้ จะมีหน้าที่

ต้องช่วยเหลือ หรือกระทำด้วยความสมัครใจก็ตาม การขยายบทบัญญัติจากกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เดิม ซึ่งไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน เป็นการเหมาะสม และจะช่วยให้ประชาชนเกิดความมั่นใจและเต็มใจช่วยเหลือกิจการของรัฐ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำผิดกับผู้ถูกกระทำ กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดประกอบเหตุจรรยาได้สาสม ผู้วิจัยเห็นว่าควรเสนอให้การกระทำต่อบุคคลประเภทอื่น ๆ เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น คือ

การฆ่าที่บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน

บุพการีมีหน้าที่ทั้งตามกฎหมายและศีลธรรมที่จะต้องเลี้ยงดูบุตร การฆ่าที่บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดานถือว่ามี ความรุนแรงอย่างยิ่ง แต่กฎหมายในปัจจุบันลงโทษหนักขึ้นเฉพาะกรณีบุตรฆ่าบุพการีเท่านั้น แม้ความผิดดังกล่าวเป็นการกำหนดตามหลักสายโลหิต แต่ก็มีได้บัญญัติให้การฆ่าที่บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดานเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ทั้ง ๆ ที่การฆ่าที่บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน ก็เป็นการพิจารณาตามหลักสายโลหิตเช่นกัน

ความผิดที่ควรเสนอให้เป็นเหตุจรรยาเพิ่มเติมนี้ เป็นคนละกรณีกับความผิดฐาน infanticide ซึ่งลงโทษมารดาที่ฆ่าบุตรแรกเกิดของตน ทั้งนี้ถือเป็นเหตุลดโทษ หากการกระทำดังกล่าวเข้าเหตุตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่นกระทำไปเพราะความไม่สมบูรณ์ทางร่างกายที่เกิดจากการคลอดบุตร หรือฆ่าบุตรไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อปกป้องชื่อเสียงหรือวงศ์ตระกูลของตน

การฆ่าที่บิดามารดา หรือบุพการีได้กระทำต่อผู้สืบสันดาน ควรเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเพราะการกระทำดังกล่าว ก่อให้เกิดความสะเทือนใจต่อผู้ที่ทราบ แสดงให้เห็นถึงจิตใจที่โหดร้าย ฆ่าได้แม้กระทั่งบุตรของตน และเป็นการกำหนดตามสายโลหิตเช่นเดียวกับเจตนารมณ์ของกฎหมายไทยในปัจจุบัน

การฆ่าเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือบุคคลไม่มีทางสู้

ปัจจุบันมีเหยื่อในสังคมจำนวนมากเป็นเด็ก ซึ่งเป็นผู้ด้อยทางวุฒิภาวะ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งความผิดฐานฆ่าเด็กที่ผู้กระทำผิดสมควรได้รับโทษหนักขึ้นนี้ เป็นคนละกรณีกับความผิดฐาน infanticide ที่มารดาฆ่าบุตรแรกเกิดของตน และเป็นคนละกรณีกับความผิดฐานทำให้แท้งลูก เพราะทารกยังไม่คลอดจากครรภ์มารดา โดยเหตุที่สมควรให้มีการบัญญัติถึงกรณีเด็กเป็นเหยื่อนั้น เพราะแม้ผู้ถูกกระทำเป็นเด็กที่ไม่มีทางต่อสู้และไม่สามารถเอาตัว

รอดได้ แต่หากลักษณะของการกระทำไม่เข้าลักษณะของเหตุฉกรรจ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็ไม่ถือเป็นเหตุที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ซึ่งการกำหนดว่าการฆ่าเด็กอายุเท่าใด จึงจะทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น อาจเทียบเคียงเจตนารมณ์จากความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คือเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี กฎหมายต้องการให้มีผู้ดูแล เพราะไม่สามารถดูแลตัวเองได้ และไม่สามารถต่อสู้เอาตัวรอดได้ แต่การจะลงโทษหนักขึ้นนี้ ความเป็นเด็กต้องเห็นประจักษ์

กรณีบุคคลผู้สูงอายุ เนื่องจากความก้าวหน้าทางการแพทย์ทำให้ประชาชนมีอายุยืนมากขึ้น แต่สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้สูงอายุต้องอยู่โดยลำพัง เพราะประชากรวัยแรงงานหลังไหลจากภาคเกษตรมาสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ผู้สูงอายุจึงตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมได้โดยง่ายเช่นเดียวกับเด็ก ในประเทศที่เจริญแล้วเช่นสหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศส มีบทบัญญัติถึงผู้สูงอายุในเรื่องต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นของไทย ยังไม่รวมถึงการฆ่าผู้สูงอายุโดยเจตนาด้วย ซึ่งการกำหนดให้การฆ่าผู้สูงอายุควรเป็นเหตุที่ผู้ฆ่าต้องได้รับโทษหนักขึ้น เพราะผู้สูงอายุถือเป็นบุคคลที่ทำประโยชน์แก่สังคมจนสูงวัย และจากสภาพร่างกายที่อ่อนแอ ไม่สามารถต่อเอาตัวรอดได้ แต่อย่างไร จึงจะเรียกว่าผู้สูงอายุนั้น เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป โดยอาจนำแนวคิดในความผิดฐานทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ตามมาตรา 307 ซึ่งพิจารณาถึงความสามารถในการดูแลตนเอง มาประกอบกับการกำหนดเรื่องอายุ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 54 คุ่มครองบุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์เป็นพิเศษ ทั้งนี้ความสูงอายุนั้นต้องเห็นประจักษ์เช่นเดียวกัน

ส่วนบุคคลไม่มีทางสู้อื่น ๆ นั้น เนื่องจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ อาจทำให้ ผู้พิการต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ หากเกิดการประทุษร้าย ย่อมไม่สามารถต่อสู้ หรือหนีเอาตัวรอดได้ การฆ่าผู้ที่มีทางต่อสู้ย่อมแสดงถึงจิตใจที่ชั่วร้ายของผู้ฆ่า ดังนั้นจึงสมควรกำหนดโทษให้สูงกว่าการฆ่าคนทั่วไป โดยแนวคิดในการกำหนดขอบเขตว่าอย่างไรจะเรียกว่าผู้พิการนั้น อาจพิจารณาจากความผิดต่อร่างกายตามมาตรา 297 ซึ่งกฎหมายบัญญัติโทษหนักขึ้น หากการทำร้ายเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งเท่ากับว่ากฎหมายยอมรับถึงความสาหัสเหล่านั้นแล้ว ดังนั้นก็ควรมีบทบัญญัติที่คุ้มครองบุคคลเหล่านั้นเป็นกรณีพิเศษ โดยอาจพิจารณาประกอบกับความสามารถในการดูแลตัวเอง เช่นเดียวกับกรณีผู้สูงอายุ

ส่วนความผิดฐานฆ่าผู้อื่นที่พิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำที่ไม่มีความจำเป็นต้องมีการบัญญัติเพิ่มเติมนั้น ได้แก่

การฆ่าสามีภริยาตน

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญของสังคม และเนื่องจากความสัมพันธ์ของบุคคลที่เป็นสามีภริยา อาจมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง ในความผิดบางฐานกฎหมายจึงถือเป็นเหตุยกเว้นโทษหากเป็นการกระทำระหว่างสามีภริยา เช่นมาตรา 71 เนื่องจากกฎหมายเห็นว่าการลงโทษอาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม แม้ในกฎหมายต่างประเทศหลาย ๆ ประเทศ บัญญัติให้การฆ่าสามี หรือภริยาของตนนั้น เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้น แต่ผู้วิจัยเห็นว่าตามกฎหมายไทยที่มีได้บัญญัติให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นเหตุจรรจนั้นเหมาะสมแล้ว โดยอาจเทียบเคียงได้จากความผิดตามมาตรา 71 และนอกจากนี้ การใช้โทษที่รุนแรงกลับเป็นการบั่นทอนครอบครัว อาจทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีเช่นอาจกระทบต่อบุตร และแม้ตามแนวคำพิพากษาฎีกาของประเทศไทย จะมีได้กำหนดถึงการฆ่าสามี หรือภริยาของตนเป็นการเฉพาะ แต่หากศาลจะลงโทษหนักขึ้น ก็สามารถลงโทษเพราะลักษณะหรือวิธีการกระทำที่เข้าเหตุจรรจนั้นตามที่กฎหมายกำหนดได้อย่างใดอย่างหนึ่งได้ ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติความผิดดังกล่าวให้เคร่งครัดตายตัว เพื่อเปิดโอกาสให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษที่เหมาะสมได้

การฆ่าระหว่างพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงเป็นลักษณะของครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง อาจลดน้อยลงกว่าสังคมในยุคก่อน ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของความผูกพันทางสายโลหิต แต่เห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติให้การฆ่ากันระหว่างพี่น้องเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้น เพราะกฎหมายเปิดโอกาสให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษได้ หากการกระทำนั้นตรงตามลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นแล้ว ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องกำหนดเพิ่มเติมให้การฆ่าระหว่างพี่น้องดังกล่าวเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น และอาจก่อให้เกิดความฟุ่มเฟือยในการบัญญัติกฎหมาย

การฆ่าพยานบุคคล

ด้วยบทบาทสำคัญของพยานบุคคลในการพิสูจน์ความผิดของจำเลย ทำให้พยานอาจกลายเป็นเหยื่อของอาชญากร ซึ่งความหวาดกลัวภัยอันตรายที่เกิดขึ้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่พยานหลบเลี่ยงไม่ไปให้การ และไม่ให้ความช่วยเหลือกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นการฆ่าพยานบุคคลจึงสมควรเป็นเหตุให้ผู้กระทำได้รับโทษหนักขึ้น เพราะถือเป็นการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม แต่ผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติเพิ่มเติมในเรื่องการฆ่าพยานบุคคลเพราะปัจจุบันมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานบุคคล ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะแล้ว ดังนั้น การบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา จะเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ซ้ำซ้อนในเรื่องเดียวกัน

(2) เหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาในส่วนของวิธีกรกระทำ และจุดมุ่งหมายของการกระทำ

แม้จะมีการกำหนดเหตุจรรยาที่เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและลักษณะของการกระทำไว้หลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการลงโทษผู้กระทำความผิด แต่จากการศึกษาพบว่าการบัญญัติที่กว้างเกินไปอาจเกิดการตีความที่ต่างกัน ผู้กระทำความผิดลักษณะเดียวกัน อาจได้รับโทษไม่เท่ากันซึ่งเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย ผู้วิจัยขอเสนอข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการกำหนดเหตุจรรยาดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมาย

การฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

กฎหมายลงโทษหนักขึ้นเพราะถือเป็นการฆ่าอย่างเลือดเย็น เป็นการฆ่าภายหลังจากที่ผู้กระทำได้ซึ่งผลได้ผลเสียในการที่จะฆ่าบุคคลอื่นแล้ว มีข้อสังเกตว่าการที่ผู้กระทำความผิดได้คิดฆ่ามาก่อน ยังไม่เพียงพอที่จะถือว่าเป็นการฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน เพราะผู้กระทำความผิดทุกคนย่อมต้องมีการวางแผน ดังนั้นความสำคัญจึงอยู่ที่ว่าเขาได้พิจารณาถึงผลร้ายของการกระทำแล้ว และยังตัดสินใจที่จะกระทำ เดิมกฎหมายลักษณะอาญาใช้คำว่า ฆ่าโดยพยายามด้วยความพยายามมาดหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าต้องมีสาเหตุกันมาก่อน ซึ่งขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่แท้จริงแล้ว มุ่งลงโทษเพราะการที่เขามีโอกาสไตร่ตรองก่อนกระทำความผิด

ในต่างประเทศ มีฐานความผิดต่างจากของประเทศไทยคือการแอบดักทำร้าย (lying in wait) หมายถึงการเฝ้ามองและคอยในที่ปิดบังซ่อนเร้น โดยมีเจตนาฆ่าหรือทำร้าย เมื่อพิจารณาลักษณะของการกระทำดังกล่าว อาจมีลักษณะเช่นการดักขุมยิง ซึ่งผู้กระทำต้องรอโอกาสในการกระทำและสามารถใช้เวลาอันไตร่ตรองก่อนลงมือกระทำความผิด คำพิพากษานี้

ของไทยจึงถือว่าการกระทำลักษณะดังกล่าว เป็นการฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องมีการบัญญัติความผิดฐานแอบดักทำร้ายเพิ่มต่างหากจากการฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน และการกำหนดเหตุจรรยาตามมาตรา 289(4) การฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อนนี้เหมาะสมแล้ว เนื่องจากเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลยพินิจตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ประกอบกับการนำสืบของคู่ความ

การฆ่าโดยกระทำทรมาณหรือทารุณโหดร้าย

การฆ่าโดยกระทำทรมาณเป็นการฆ่าที่ต้องการให้ผู้ถูกระทำได้รับความทุกข์ ทรมาณจนถึงแก่ความตายด้วยความลำบาก ส่วนการฆ่าโดยทารุณโหดร้ายนั้น หมายถึง ลักษณะของการกระทำที่ทารุณยิ่งกว่าการทำให้ตายโดยทั่วไป การฆ่านี้ต้องการกระทำบางประการที่พิเศษนอกจากการฆ่าโดยทั่วไป แต่ในการตัดสินว่าการกระทำใดเป็นการกระทำทรมาณหรือทารุณโหดร้ายหรือไม่ พิจารณาจากความรู้สึกของวิญญูชน ซึ่งในบางครั้งขัดกับคำตัดสินของศาลที่เน้นที่เจตนาจะให้ตายทันที เพื่อตัดประเด็นว่าเป็นการกระทำทรมาณหรือไม่ หากไม่มีจุดแบ่งแยกที่ชัดเจนอาจทำให้ผู้กระทำความผิดในลักษณะเดียวกันอาจได้รับโทษที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นควรเสนอให้มีการกำหนดแนวทางที่แน่นอน เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจได้ในทางเดียวกัน เช่น กำหนดจากลักษณะของการกระทำ จากบาดแผล เป็นต้น

การฆ่าเพื่อเตรียมการหรือเพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดอื่น

ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นถือว่ามี ความร้ายแรงแล้ว ยิ่งหากผู้กระทำ ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดอื่นด้วยแล้ว ยิ่งสมควรลงโทษหนักขึ้น เพราะแสดงถึงความไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ผู้วิจัยเห็นด้วยกับการบัญญัติกฎหมายตาม มาตรา 289(6) เพราะอาจกล่าวได้ว่าผู้กระทำความผิดกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งเพื่อความผิดอีกฐานหนึ่งที่ตนเจตนากระทำในตอนแรกได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น ในกฎหมายอาญาในบางประเทศกำหนดถึงความผิดฐานอื่นที่ผู้กระทำจะกระทำลงว่าหมายเฉพาะความผิดฐานใดบ้าง แต่สำหรับกฎหมายไทยแล้ว มีการบัญญัติที่เปิดกว้าง ครอบคลุมทุกฐานความผิด ไม่ว่าจะเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงเพียงใด และอาจเป็นความผิดฐานเดียวกันหรือคนละฐานก็ได้ ดังนั้น เห็นได้ว่ากฎหมายไทยสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดที่ยินดีกระทำความผิดซ้ำแล้วซ้ำอีกได้ในทุกกรณี

การฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอา หรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์ หรือเพื่อปกปิดความผิด หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้

เจตนาพิเศษในการกระทำความผิดตามมาตรา 289(7) นี้ ร้ายแรงกว่าการกระทำความผิดตามธรรมดา การกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นจึงเหมาะสมแล้ว เพราะเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดมาแล้วและมาฆ่าผู้อื่นอีก เพื่อประโยชน์ของตนโดยไม่คำนึงต่อกฎหมาย ความผิดฐานนี้บัญญัติให้สอดคล้องกับมาตรา 289(6) ซึ่งเป็นการฆ่าผู้อื่นก่อนกระทำความผิดอื่น ส่วนความผิดตามมาตรา 289(7) เป็นการเอาโทษแก่ผู้ที่ฆ่าผู้อื่นหลังจากตนได้กระทำความผิดมาแล้ว ซึ่งบทบัญญัตินี้เปิดกว้างแตกต่างจากกฎหมายในบางประเทศที่จำกัดเฉพาะการฆ่าภายหลังจากการกระทำความผิดบางฐาน และคำว่าประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิด ฆ่าเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ นั้น ก็หมายรวมถึงประโยชน์ทุกอย่าง มิได้จำกัดแต่เฉพาะประโยชน์ที่เป็นทรัพย์สิน

ส่วนการฆ่าเพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญา ในบางประเทศกำหนดเหตุจรรยาโดยจำกัดเฉพาะฐานะของบุคคลที่กระทำความผิด คือขณะเป็นนักโทษและฆ่าเพื่อให้พ้นจากการคุมขัง แต่ความผิดดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องบัญญัติเพิ่มเติม เพราะตามกฎหมายไทย เป็นการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามลักษณะของผู้ถูกกระทำ หรือลักษณะและจุดมุ่งหมายของการกระทำ ดังนั้น เมื่อการกระทำความผิดเข้าลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมายบัญญัติ ไม่ว่าผู้กระทำความผิดเป็นใคร ก็ต้องได้รับโทษหนักขึ้นเช่นกัน

และนอกจากบทบัญญัติที่มีอยู่ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยในปัจจุบัน หากพิจารณาการกำหนดเหตุจรรยาดังกล่าวให้ครอบคลุมความผิดต่าง ๆ และชัดเจนขึ้นอาจช่วยให้สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้เหมาะสมมากขึ้น ดังนี้

การรับจ้างฆ่า

บทบัญญัติในต่างประเทศมีการกำหนดให้การรับจ้างฆ่าหรือจ้างวานฆ่าเป็นเหตุจรรยา เนื่องจากผู้ฆ่าเห็นแก่อำมิสสินจ้างมากกว่าชีวิตมนุษย์ แม้ผู้ฆ่าจะไม่เคยรู้จักหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ที่ถูกฆ่าเลยก็ตาม ย่อมแสดงให้เห็นถึงจิตใจที่โหดร้ายของผู้ฆ่า ดังนั้น สมควรได้รับการลงโทษที่หนักขึ้นกว่าการฆ่าโดยทั่วไป ซึ่งแม้กฎหมายไทยจะไม่มีบทลงโทษเป็นการเฉพาะ แต่ตามคำพิพากษาศาลฎีกา การใช้หรือจ้างวานฆ่าผู้อื่น ย่อมต้องมีการไตร่ตรองและวางแผนก่อนลงมือฆ่า ผู้ถูกใช้ หรือผู้รับจ้างฆ่า ย่อมมีเวลาไตร่ตรองและทบทวนการกระทำของตน แต่ก็ยังตัดสินใจ

ใจกระทำการฆ่า ศาลจึงลงโทษทั้งผู้ใช้และผู้ถูกใช้ให้มีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ซึ่งต้องรับโทษหนักขึ้นอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องมีการบัญญัติเป็นเหตุจรรยาเพิ่มเติม

การฆ่าโดยใช้สารพิษ หรือสารเคมีอันตราย

กฎหมายไทยในปัจจุบันมิได้บัญญัติให้การฆ่าโดยใช้สารพิษหรือสารเคมีอันตราย เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เช่นเดียวกับกฎหมายในต่างประเทศเช่น ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งแม้ลักษณะของการกระทำ เหมือนผู้ได้รับการประทุษร้ายอาจไม่สามารถป้องกันตนเองได้ ทำให้อาจได้รับอันตรายถึงชีวิต แต่กฎหมายไทยก็เปิดกว้างให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจ ในการลงโทษหนักขึ้น โดยปรับบทกฎหมายให้เข้าลักษณะของเหตุจรรยาอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ การฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน หรือการกระทำทรมานหรือโดยทารุณโหดร้าย ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้อง บัญญัติเป็นเหตุจรรยาเพิ่มเติมจากกฎหมายในปัจจุบัน

การฆ่าโดยใช้ปืน ระเบิด หรือใช้วิธีการที่รุนแรง

พฤติการณ์ต่าง ๆ ประกอบกับข้อเท็จจริงทางคดีเป็นปัจจัยในการชี้ถึงเจตนาของผู้ กระทำความผิด ซึ่งประเภท ขนาด และความร้ายแรงของอาวุธก็เป็นปัจจัยสำคัญเช่นกัน แม้อาวุธ ปืนจะเป็นอาวุธร้ายแรง แต่การกำหนดให้การฆ่าโดยใช้อาวุธปืนเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนัก ขึ้นนี้ ไม่มีความจำเป็นกับประเทศไทย เพราะหากมีการใช้ปืนในการฆ่าแล้ว ผู้พิพากษาสามารถใช้ ดุลยพินิจในการกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งต้องพิจารณาประกอบการกระทำอื่น ๆ อย่าง รอบคอบ ดังนั้นจึงเป็นการเปิดโอกาสและให้อำนาจแก่ผู้พิพากษาอย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตาม การฆ่าโดยใช้ระเบิดหรือใช้วิธีการที่รุนแรงเช่นการก่อวินาศกรรม นั้น แม้จะเป็นเพียงวิธีการฆ่าอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับการใช้ปืน แต่ผู้วิจัยเห็นว่าจากความร้ายแรง ของระเบิด ผู้กระทำความผิดไม่สามารถควบคุมหรือจำกัดความร้ายแรงได้ แม้จะมีเจตนาฆ่าผู้ตาย เพียงคนเดียวเท่านั้น และจากความร้ายแรงของการก่อวินาศกรรม เนื่องจากเป็นการกระทำที่รุนแรง และก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก ซึ่งแม้กรณีการก่อวินาศกรรมอาจมีไม่บ่อยในประเทศไทย แต่ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อเป็นการป้องกันรูปแบบของการกระทำความผิดที่เปลี่ยนแปลงไป และก่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย ควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการฆ่าโดยใช้ระเบิดและ การก่อวินาศกรรม ซึ่งประเด็นปัญหาในการกำหนดขอบเขตความร้ายแรงของระเบิดนั้น ว่าอย่างไร ควรลงโทษหนักขึ้นเป็นปัญหาที่ต้องพิจารณาและกำหนดขอบเขตต่อไป

การฆ่าบุคคลทั้งครอบครัว หรือหลายคนในคราวเดียวกัน

การฆ่าบุคคลหลายคนในคราวเดียวแสดงให้เห็นถึงความโหดเหี้ยมของผู้ฆ่า เนื่องจากความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนามีความรุนแรงอยู่แล้ว ยิ่งหากกระทำต่อสถาบันครอบครัว หรือมีผู้เสียชีวิตหลายคน ไม่ว่าผู้กระทำจะมีเจตนากระทำต่อบุคคลเดียว หรือหลายคนก็ตาม แต่เมื่อผลที่เกิดขึ้นมีความร้ายแรง คือมีผู้เสียหายหลายคนแล้วย่อมสมควรเป็นเหตุให้ผู้กระทำควมผิดได้ รับโทษหนักขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับความรุนแรงที่ตนได้กระทำ ทั้งนี้ไม่ว่าการฆ่านั้นจะได้กระทำ โดยเจตนาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม แต่ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบัน ประเทศไทยไม่มีบทลงโทษที่แน่นอน ทำให้ศาลต้องปรับบทลงโทษให้การฆ่าคนหลายคนเป็นการฆ่าโดยทารุณโหดร้าย ซึ่งในบางกรณีการฆ่าหลายคนในคราวเดียวกันก็ไม่ถือเป็นการทารุณ ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อความชัดเจนและเป็นบรรทัดฐานที่แน่นอนในการลงโทษผู้กระทำความผิด

การฆ่าเพื่อทำการกบฏ หรือล้มล้างรัฐบาล

บทบัญญัติในหลายประเทศกำหนดให้การฆ่าเพื่อทำการกบฏหรือล้มล้างรัฐบาล เป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้น และบัญญัติอยู่ในหมวดความผิดต่อชีวิตและร่างกาย แตกต่างจากประมวลกฎหมายอาญาของไทยที่มีได้บัญญัติความผิดดังกล่าวไว้ในความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย แต่บัญญัติไว้ต่างหากเป็นพิเศษในหมวดความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ซึ่งมีโทษสูงอยู่แล้ว แม้เพียงพยายามกบฏหมายก็เอาโทษเช่นเดียวกับความผิดสำเร็จ ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องมีการบัญญัติเพิ่มเติมให้เป็นเหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาอีก

เห็นได้ว่าการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาในกฎหมายไทยและต่างประเทศอาจแตกต่างกัน แต่การนำมาเปรียบเทียบและปรับใช้ควรพิจารณาจากเจตนารมณ์และองค์ประกอบของความผิด มากกว่าจะเป็นการเทียบเคียงโดยใช้ฐานความผิด ซึ่งอาจผิดพลาดในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ และเนื่องจากแนวคิด วิวัฒนาการและระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน การนำมาเปรียบเทียบปรับใช้โดยตรงในทุกกรณีจึงน่าจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องนัก แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาเทียบเคียงแนวคิดและการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นของกฎหมายต่างประเทศ อาจก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ของการศึกษาเปรียบเทียบได้มากพอสมควร